

ROMANIA

pentru

MINTE, INIMA shi LITERATURA.

No. 24.

Dumineca 9. Junie.

1840.

Schoalele.

(Кашет.)

Класеле де Ъманіоре.

Професоріі де лімба сасъ грзматика ромзнь, італянз ші французз сз вор ан-воі антре сіне а фаче фіе-каре о грзмати-кз де лімба респектівз дъне о сістемз ші метод потрібіте кз кьноцінцеле веа-кьлэші. Фіе-каре ва адопта ачелеші дефі-ніціі але термінілор сзї технічі; ачелеші ампрцірі ші ськт ампрцірі, ан кзт фі-інд ачесте треі лімбї кз о маї мьлат сасъ маї пьцінз афінитате антре сіне, грз-мзтічїле кзте треі вор ажънѹе маї зна, ші нз вор абеа деосекїре декзт аколо знаї-есте о фїреаскз партїєларїтате сасъ є счепціе. Ачест мїжлок поате се ва пзреа непзтїнчїос пентрз чел каре нз кьноаще сасъ нз а черчетат ачесте треі лімбї; іар дъне че ле ва черчета се ва конвїн-ѹе, кз мїрареа са, де адеврзла ші анле-снїреа лъкрзлэші, а аддъче пе школарї сз аївз треі лекції ші сз лі се парз кз азъна, анкзт ші деосекїріле сз лі се парз ка нїѹе обжете де компаранціе пазкьтз.

Антр'ачест кїп класеле де Ѫманїоре се вор антокмі дъне кїнзла Ѫрмзтор ан кзт пентрз ачѹеа че се атїнѹе де лімбї.

Кзте треі професорїї ан ачѹешї зї сз аївз ачѹешї лекціе ла лімба респекті-вз. Ъпре єсемплз кзнд ромзньла анва-ѹз пе школарїї сзї артіколзла, артіколзла сз анвѹе ші італянзла ші француззла. Школарзла азъїнд ла зна професор дефїні-ѹїа артіколзлэші, чеї лалці дої професорї нзї сазжзск де кзт де репетїторї. Апої ла ромзньѹе веде артіколзла lu, le, ла італян lo, il, ла француз le . . - Ла зна веде: lupu lupi, ла алтзла lupu lupi, ші ла чел де ал треїлеа loup, lu-ops. Кїїнд ла ве, бї, ла кзте треі про-фесорїї веде пентрз конжъгзрї ан: age, ire, ere, ші єre ші рьмзньѹе ші італие-нѹе ан r ig, ior, re, францозеѹе че се взда кз оаре-каре афінитате кзтре челе де сьс. Cântare, cantare, chanter; audire, audire, ouir; vedere, vedere, voir, batere, batte- re, battre. шчл:

Десволтарѹеа ачестзї мїтод се поате фаче нзмаї ан сфатзла професорїлор, азъ-пе че се вор пзтръндѹе де азънса. Ал

лѣкрат чева, фѣкзнѣ о грѣматикѣ компаративѣ, а ачестор треї лимбѣ; воїѣ ампрѣтѣши скріереа меа кѣ вѣкѣрїе дд: професорї, ашї вор да шї дѣмнеалор пѣрїереа, шї сѣнт гата а жѣртфї шї време шї о-стенеалѣ ан пѣнереа ан лѣкраре ачешїї сї-стеме де се ва гѣї де вѣнѣ.

Асфел ва ѣрма анвѣцѣтѣра третат а ачестор треї лимбѣ ан време де треї сѣѣ патрѣ анї дѣпе кѣм есперїица о ва доведї, шї анвѣцѣтѣра ѣнор цїице елементаре преѣм арїтметикѣ, Географїе, Історїе, Мітѣлоѣїе, Реторикѣ, каре се вор фаче ан лимбѣ ромѣнеаскѣ . . . Се ва ангрїжї ансѣ ка ан тоатѣ времеа кѣрѣлѣї де ѣманїоре сѣ нѣ се факѣ преѣрмаре ла нїчї о рамѣрѣ, чї тоате сѣ меарѣ ан паралел шї лѣр'о контїнѣацїе нежнтрѣрѣтѣ. (Дѣпе кѣм се веде ан лѣтѣрѣта таблѣ.)

Преѣм класѣа чеа дѣпе ѣрмѣ де анчепѣгоаре а фѣст ка о треапѣтѣ прегѣтї-тоаре спре а пѣшї ла ѣманїоре, асеменеа шї класѣа дїн ѣрмѣ де ѣманїоре ва фї ка о прегѣтїре антрѣдїне ка сѣ треакѣ ла класеле комплементаре. Ан ачест клас вор анчепе школарїї анвѣцѣтѣра лимбї латїне шї еленїче. Кѣноскѣнѣ треї лимбѣ, ромѣна, італїана шї франѣеѣа, аѣ школарїї, дѣпе кѣм ам зїе, ѣн капїтаа маї де тоате ворбеле латїне кѣм шї о а патра парте дїн ворбеле сѣѣ матерїа лимбїї гречешїї; шї інтрѣнѣ ан ачесте доѣ лимбїї, калеа ле есте гѣтїтѣ де маї наїнте, шї ачї нѣ факѣ маї мѣлат де кѣт а ведеа сѣматї-смѣла сѣѣ форма лимбїлор вѣкї шї сїнтетїче; нѣ вор авеа адїкѣ, че ведеа де кѣт деклїнацїїле, конѣжѣгацїїле шї сїнтаксѣла сѣѣ констрѣкцїа ачестор лимбїї.

Класе Комплементаре

Ан кѣт пентрѣ лимбалатїнѣ шї еленїкѣ, се анѣелеѣе кѣ се ва ѣрма тот метѣда че с'а адоптат пентрѣ чеае лалте лимбї шї пентрѣ сїстема шкоалелор антрѣагѣ; ѣнїмеа грѣматїїлор. Спре ачест сѣѣршїт, ам вѣзѣт ла д. професорѣа Жо-бен каїегеле ѣнеї грѣмѣтїчї че компѣне пентрѣ лимба латїнѣ шї еленїкѣ. Нїмїк нѣ мїс'а антѣмплат сѣ вѣз маї бїне комбїнат шї маї методїк дїн скріерїле че дѣ ешїт пѣнѣ акѣм ан фелѣа ачеста. Ачешїї рѣгѣлѣ пентрѣ амѣндоѣ лимбїле ачелешїї есемпле; спре пїлдѣ.

Hora horae horam, ѣра ѣрас ѣра ѣрав.
Iris iridis . . . ірїс ірїдос. ичл.

Інтрѣнѣ ан аѣторї, се ва ѣрма ачешїї орѣнѣѣїаалѣ паралелѣ: Тачїт, Тѣчїдїа; Чї-чѣро, Демостен; Вірїїліе, Омер. шчл: Чї-тїреа аѣторїлор ан кїпѣа ачеста есте сїн-гѣрѣ ѣн кѣрс де Літератѣрѣ практикѣ, сѣѣ маї бїне літератѣра анвѣцѣтѣ дѣпе ѣн метод аналїтїк, ан кѣт чеа теоретїкѣ нѣ ва фї пе ѣрмѣ де кѣт ка ѣн сїмплаѣ коро-ларїѣ дїн вѣрѣлѣ аѣторїлор чїтїцї, шї сѣѣ-дїацїї.

Ан ачеств класе се вор анвѣца асеменеа Фїлософїа, Математїка, контїнѣацїа Історїї, дрѣптѣла натѣрал, Фїзїка, Хїмїа, шї Літератѣра аналѣтѣ сѣѣ критїка аѣторїлор шї рѣгѣлеле скріеѣлѣї.

Всте цїїѣт кѣ акѣм ла анчепѣт асем-трѣѣїнѣцѣ де мѣлїцї стрѣїнї ка сѣ не а-жѣте ла антемеїереа шкоалелор шї формѣреа професорїлор пѣмѣнтенї. Аша ка сѣ пѣтем доѣнѣдї пе деопарте професорї вѣнї, сѣѣжїнѣѣне шї кѣ стрѣїнї, шї пе де ал-та ка сѣ поатѣ шї школарїї сѣ аплече

ЛІМБЕЛІ ЧЕ ДЪ ЛНВЦЦАТ ШІ СЪ СЕ ЕСЕРЧЕЗЕ ЧЕ БОМ АВБА ШІ ДЪПЕ ЛІМБА ПЕ КАРЕ О ВОР
АНТРЪНСЕЛЕ, СЕ ВА АМПЪРЦІ ЛНВЦЦЪТЪРА КЪНОЩЕ МАІ БІНЕ.
ЦІІНЦЕЛОР ДЪПЕ КІПЪА ЪРМЪТОР:

МАТЕМАТИКЪ

АРИТМЕТИКА ШІ ЦЕОМЕТРІА, РЪМЪНЕЩЕ.
АЛУЕВРА, ТРИГОНОМЕТРІА ШЧА: ФРАНЦОЗЕЩЕ,

ПРІН АЧЕСТ МІЖЛОК ЛІМБА НОАСТРЪ СЕ
КЪЛЪТІВЪ КЪ СЕ ЛЕУЪСЕК АН ЕА ТЕРМЕНІІ ТЕХ-
НІЧІ АІ ЦІІНЦЕІ (КАРЕ СЪНТ МАІ ТОТ АЧЕІА
АН АРИТМЕТИКЪ ШІ АЛУЕВРЪ, АН ЦЕОМЕТРІЕ
ШІ ТРИГОНОМЕТРІЕ) ШІ АПОІ ШКОЛАРЪА СЕ ДЕ-
ПРІНДЕ А СЕ ЕСПРІМА КЪРАТ ФРАНЦОЗЕЩЕ ЦІІН-
ЦІФІЧЕЩЕ ЧЕЕА ЧЕ А ЛНВЦЦАТ А СЕ ЕСПРІМА
АН ЛІМБА СА.

ФІЛОСОФІА

ОРІ ЧЕ СІСТЕМЪ СЕ ВА АМЕРЖЦОША, ПЪР
ЦІАЕ ЧЕАЕ ДЪНТЪІЪ СЕ ВОР ФАЧЕ АН ЛІМБА
РОМЪНЕАСКЪ, ШІ СФЪРШІТЪА САЪ АНКІЕРЕА
АН АЛТЪ ЛІМБЪ АН КАРЕ БОМ АВБА ПРОФЕ-
СОРІІ ЧЕІ МАІ БЪНІ АН РАМЪРА АЧЕАСТА. ФО-
ЛОЕЪА ВА ФІ ТОТ ЧЕА ДЕ СЪС.

ДРЕПТЪРІ

РОМАНЪ,	ЛАТЕНЕЩЕ
ЦІВІАЪ	РОМЪНЕЩЕ
КОМЕРЧІАЛЪ	ІТАЛІЕНЕЩЕ
КРІМІНАЛЪ	} ФРАНЦОЗЕЩЕ
НАТЪРААЪ	

САЪ КЪМ СЕ ВА ГЪСІ КЪ КАЛЕ ДЪПЕ ПРО-
ФЕСОРІІ ЧЕ БОМ АВБА; ЕЪ АЧІ АРЪТ О ІДЕЕ
КАРЕ ПОАТЕ ДОБЪНДІ МОДЕФІКАЦІІ, АНСЪ ФЪ-
РЪ А НЕ ДЕПЪРТА ДЕ ТЕМЕІЪА ЕІ ДЕ КЪПЕ-
ТЕНІЕ.

ІСТОРИА.

СЕ ВА ЛНВЦЦА АСЕМЕНЕА ДЪПЕ ПРОФЕСОРІІ

ЛІТЕРАТУРА.

ВЛАМЕНТЕЛЕ ДЕ РЕТОРИКЪ, РОМЪНЕЩЕ.
ЛІТЕРАТУРА БЕКЕ, ГРЕЧЕЩЕ.
ЛІТЕРАТУРА НЪОЪ ФРАНЦОЗЕЩЕ.

ДЕПРІНДЕРІ.

СТЪДЕНЦІІ ДІН КЛАСЕЛЕ КОМПЛЕМЕНТАРЕ,
ФІГКАРЕ ВА ФІ ДАТОР А ТРАДЪЧЕ АН ЛІМБА
РОМЪНЕАСКЪ КЪРСЪА ЦІІНЦЕЛОР ЧЕ ЛНВАЦЪ.
ДА ЕКСАМЕН ВОР АЪА ПРЕМІІ ЧЕІ ЧЕ ДЪ ТРА-
ДЪС МАІ БІНЕ. АЧЕЦІА АШІ ВОР ПЪСТРА ТРА-
ДЪКЦІІЛЕ, ШІ ЧЕІ КАРІ ВОР АМБІЦІОНА АШІ
ВЕДЕА ОСТЕНІАЛА ТІПЪРІТЪ КЪМ ШІ О РЪСПАЪ-
ТІРЕ ПЕНТЪА ДЪНСА, ДЪПЕ О ЧЕРЧЕТАРЕ ПАР-
ТІКЪЛАРЪА ДЕ ТРЕІ АНІ ШІ О АЪКРАРЕ ШІ РЕ-
АЪКРАРЕ СТЪДІОАСЪ, ПРІН КОНКЪРЕ ВОР АН-
ФЪЦІАША АЧЕЛЕАШІ ТРАДЪКЦІІ РЕАЪКРАТЕ, ДІН
КАРЕ, ЧЕЛЕ ДОВЕДІТЕ ДЕ МАІ БЪНЕ ШІ МАІ
КЛАСІЧЕ СЕ ВОР ТІПЪРІ КЪ КЕАТЪІАЛА ШКОАЛЕ-
ЛОР, АЪЪНА АЪТОРЪА О ГРАТІФІКАЦІЕ САЪ
АН КЪРЦІ САЪ АН ЧЕ СЕ ВА ГЪСІ КЪ КАЛЕ.

АСЕМЕНЕА СЕ ВА ЪРМА ШІ КЪ ТРАДЪКЦІА
АЪТОРІЛОР КЛАСІЧІ.

КЪТЪ ДЕОСЕБІРЕ ВА ФІ АТЪНЧІ ДЕЛА ТРА-
ДЪКЦІІЛЕ ЧЕ СЕ ФАК АН ЗІОА ДЕ АСТЪЗІ ПЪ-
НЪА ЧЕЛЕ ЧЕ СЕ ВОР ФАЧЕ АН АЧЕСТ КІПІ
АНТЪІЪ КЪ АН ЗІОА ДЕ АСТЪЗІ ДОБЪН-
ДІМ НЪМАІ О ТРАДЪКЦІЕ А ПРОФЕСОРЪАШІ, АН
ВРЕМЕ ЧЕ АТЪНЧІ ПЪТЕМ СЪ АВЕМ ЗЕЧІМІ.

АЛДОІЛЕА КЪ ПРОФЕСОРІІ ДІН ЗІОА ДЕ А-
СТЪЗІ ШІ ДЪ ФЪКЪТ ЕАЪКАЦІА АН ЛІМЕІ
СТРЪІНЕ ШІ МЪАЦІ АНКЪ НЪ КЪНОСКЪ КЪМ
АР ТРЕБЪІ ПЕ ЧЕА РОМЪНЕАСКЪ.

АЛТРЕІЛЕА КЪ ЧЕІ МАІ МЪАЦІ ПРОФЕСОРІ
ЧЕ АВЕМ АСТЪЗІ КЪНОСК НЪМАІ КЪТЕ О РА-
МЪРЪ ШІ ДОЪ САЪ ЛІМЕІ АН КАРЕ ШІ САЪ

жеск, аи време че ачеї стѣденці се сокотеск трекуци прін тоате рамѣриле ши лимбиле че се анвацз аи колеѣѣ.

Апатрѣлеа, кз фїе че скріітор маї аи де обще аші фаче опера са дѣпе пропорція анцеллеѣрїї чїтіторїлор саѣ контїмпоранїлор сзї, ши орї кзт вор фї де взрсацї аи кѣношїнце ши аи лимбї професорїї де акѣм, тога дѣна вор абеа аианте треанта де анцеллеѣре а контїмпоранїлор ши а школарїлор сзї аичїнзторї. Прїн ѣрмаѣе традѣкїїле лор вор абеа о лимбз десмздалотз ши терменїї ле вор семзна маї мѣлт а дефїнїцїї, де фїркз кз вор аѣжнѣ нежнцелешї, аи време че стѣденції кондѣшї асфел прїн аневцзтѣрї вор абеа аианте ацїї камаразї, алтз лѣме, алтз лимбз, алтз анцеллеѣре. Ши фїреѣе кз лимба лор ва фї маї стрѣмез ши маї класїкз.

Апої сз сокотїм ла спорѣа че вор фаче стѣденції кѣ асемїнеа дїпрїндерї. Алтфел се фолосѣе чїнева нѣмаї чїтїнд аитреакзт ѣн лѣкрѣ, алтфел стѣдїндѣл, ши трекзндѣї прїн панз фїе че фрас, ши алтфел традѣкзндѣл, адїкз кївзїндѣсе ал аспїрма ши аи алтз лимбз. шїїнцїле атѣнчї ши аѣторїї се аитїпзреск аи аїнте, де каре се соарѣе, ка сѣ зїк асфел, аи тоатз аитреїїмеа лор, ши стѣденції ешїнд аи кїпѣа ачеста дїнтрѣн кѣре, ес аитокмаї ка нїѣе професорї че се прїзтеск пентрѣ катедрѣ лор.

Лїмбї слободе саѣ нежнда
торате.

Ачестеа вор фї Немцїаска ши Тѣрчїаска дїн челе вїї, ши Вѣраїка ши Слава дїн челе докте.

Ва зїче анез чїнева кз ачест павн есте нѣоѣ, сїстема ачестга нѣ се веде маї нїчї аитрѣо шкоалѣ. Аша есте. Дар фїе че царз, ѣндеа прїстат о мїнте сзїнзтоасз, ши а аитокмїт аневцзтѣрїле дѣпе треѣвїнцелеле сале ши дѣпе стареа нацїїї ши а лимбїї. Алта есте стареа нацїїї ши лимбїї ромзнїѣї ши алта стареа ши лимба алтор нацїїї. Ши пѣнжнѣ не вом гжндї матор асѣпра треѣвїнцелор ноастрѣ челор адеѣкрате, нѣ вом аитокмї шкоале кѣ спор. Песте зече анї, домнѣа меѣ, вом ведеа а се наѣе асемїнеа аитреѣзрї ка ши акѣм, ши вор тре че маї мѣлтз зїчїмї де анї кѣм аѣ треѣкѣ де кжнд аѣ ачесте доз прїнцїпате шкоале, ши тот нѣ вом ведеа маѣ спор. Цара тот ва келтѣї, дѣпе кѣм а келтѣїт нежнчїтат, ши спорѣа нїчї о датз нѣ ва корзспѣде кѣ жертфїле еї.

Ва зїче іар алтѣа кѣ нѣ сѣнт банї де аѣжнѣ пентрѣ плата професорїлор аневцзтѣрїлор аисемнате. Сѣнт преа де аѣжнѣ банїї, кжнд ва абеа сїстема аспїт скоп фолосѣа де обще, іар нѣ сз ши пѣе аи кївернїсїсїалз клїенцїї. Апої че треѣвїеск атѣѣа офїцерї ши забїцї пентрѣ ѣн корп де взрсацї карї се анцеллеѣе кз проповѣдѣеск морала ши вѣна оржндїсїалз, карї се пот анцеллеѣе аитре сїне ши пот сз ши кѣноаснз даторїїле, (пентрѣ кз се чеѣе дїла дѣмнеалор ши аисѣфлареа даторїїлор ла жѣнїме) че треѣвїеск пентрѣ ачест фел де оаменї нїѣе забїцїї нїтреѣвнїчї, сїмѣрїашї тїтѣларї, карї іаѣ леафз де кзте доз катедре, фѣрз сз факз нїмїк де кзт сз дївз ѣн тїтал аи ор? Де ва аѣѣна чїнева сѣмеле че се пазтеск ла асфел де сїмѣрїашї че се хрзнїеск кѣ вїїторѣл жѣнїмїї ноастрѣ, се аѣѣнз ѣн тотал кѣ каре се маї поате аѣзога аи колеѣїѣ аикз

дозспризече катедре. Слабз Домнѣлѣ кз професоріи ношрі чей маї мѣлці сѣнт кѣ-носкѣці ші анчеркаці де маї мѣлтз време деспре морала ші рѣвна дѣмнеалор, ка сз н'аївз требѣицѣ ші де асеменеа армѣшѣ. Сз не антоарчем окіи ла Гречіа ші сз ведем кз ан скѣртз време, фѣрз міжлоачеле ноастре аѣ фѣкѣт ѣніверсітѣці академії, лічі, шкоале де арте ші меще-шѣгѣрї. Ансз аколо ліпсеск сімєріале за-дарніче, се афлз екѣкаці, карі даѣ леції ші фѣрз платз. Дар ної нѣ сѣнтєм грєчї нѣ пѣтем жѣртѣї німік, кѣчі нічі патріа нѣ жѣртѣїше пентрѣ ної, адїкѣ пентрѣ кз нічі патріа нѣ дз ачєлєашї дрєптѣрї ал тоці четз-ценїї, ші де ачєіа нѣ пѣтем слѣжі фѣрз пла-тз; фѣартє вїне. Дар анкаї сз нѣ лѣзм пла-тз анзадар. Требѣ а се кѣрѣці стѣпѣла де трѣнторї ка сз пѣтем абеа мїєрє . . .

Дѣпе че 'мі ам ашѣзат о пѣрѣре дѣпе кѣм с'ар пѣтеа антокмї сістєма шкоале-лор потрївїт кѣ требѣицєлє ноастре ші а лімєїї, воїѣ сз борбєск чєва ші деспре анцєлєчєрєа ші ѣнірєа д.д. Профєсорї. Пла-нѣла ачєста, де се ва сокотї де вѣнѣ, дѣм-нєалор ал бор анцєлєчє маї вїне, ші пѣ-їндѣла ал лѣкрєрє, дѣмнєалор ал бор дє-сѣвѣршї маї вїне дѣпе кѣм єспєріїнца аї ва повѣцїї. Ансз ачєста нѣ се ва пѣ-тєа фачє фѣрз о анвоїрє, фѣрз о адѣна-рє сѣѣ сѣат рєгѣлат антрє дѣмнєалор. Сѣрє ачєста сїнгѣрї ашї бор алєчє дїн-трє дѣмнєалор, ка сз ліпсєаскѣ рївалїта-чєа, ѣні Рєктор пє о време хѣтѣрѣтѣ ка-рє сз прївїгєзє асѣпра чєлор чѣ бор гѣці антрє дѣмнєалор кѣ калє сѣѣ асѣпра о-рѣндѣїєлор чє ва антрѣдѣчє Ү. Вѣфорїє, ші ва фї тотд'аѣна прєзїдєнт ан адѣнѣрїєлє сѣѣ сѣатѣрїєлє профєсоралє.

Чєї маї мѣлці дїн д.д. профєсорї сѣнт

рѣмєнї ші хѣрѣнєск ан сѣнѣла дѣмнєалор а-чєлєашї кѣладѣрѣ де патрїот лѣмінат. Чєї ка-рї сѣнт стѣрѣїні, дїн норочїрє сѣнт де ачєєа, дѣпѣ кѣм 'їа доведїт вѣрємєа, карї дорєск сз факѣ вїнєлє орї ѣнде се бор афла, ші кѣт пентрѣ мїнє, єѣ асеменеа калїтѣці лє чїнстєск маї мѣлт дєкѣт патрїотїсѣмѣл, чє нѣ єстє алта де кѣт ѣні єгѣїсѣмѣ, ѣні фєл де фанатїсѣмѣ пентрѣ; кѣ, кѣтѣ дєосєбїрє єстє дєла єгѣїст пѣнѣла патрїот, ачєлєашї дєосєбїрє єстє шї дєла патрїот пѣнѣ ла космѣполїт сѣѣ крєцін ан адєвѣрѣата ансємінєрє а борбєї. Ашєа дар соко-чєск кѣ кѣношїнцєлє ші рѣвна дѣмнєалор аї ва повѣцїї сз вєзѣ чєлє де фолос ан слѣжѣа чє аѣ, ка сз аїєз о ѣнірє ші дра-гостє антрѣ фапѣа чєа мєрє а рєчєнєрєацієї ачєшїї цѣрї, ші а прєгѣтїрїєї ѣнії чєнєрєації вѣрднїчє дє ашєптѣрїєлє цѣрїї ші капєтєлор єї чєлор лѣмінатє. Вѣ адѣкѣ амїнтє кѣ-тє чєва дїн чєлє чє м'ам сокотїт ан прї-чїна анвоїрїї ші анцєлєчєрїї профєсорїлор сѣрє а абеа ачєлєашї скѣп ші ачєлєашї кѣ-ношїнцє; дѣмнєалор ансз тоці анпрєѣїѣк бор анвогѣці ачєстє пѣрєрї, лє бор дєс-вѣршї, дє лє бор вєдєа дрєптє, ші бор лє-пѣдєа пє алтєлє чє лє бор сокотї дє нє-трєбнїчє. Ачї скѣпѣла фїєкѣрѣїа єстє а є-шї фолосѣла дє обчєє іар нѣ а'шї рєкомєн-дє шї а'шї фачє сз єїрѣїаскѣ пѣрєрєа сє.

Воїѣ сз зїкѣ адїкѣ, кѣ фїїнд кѣ маї тоці нє ам фѣкѣт єдѣкѣаціа ан лімєї стѣрѣ-нє ан вѣрємї кѣнд нѣ се кѣлїтєва лімєа рѣмѣнєаскѣ, фїрїчє кѣ н'ам анчєпѣт а скрїє ан ачєастѣ лімєѣ, дє кѣт асѣл кѣм ам анвѣцѣато дїн гѣрєа маїчєлор доїчїлор, слѣцїлор, норѣдѣлѣї; прїн ѣрмєрє ла орї чє ідєє маї прєѣс дє кѣношїнцєлє норѣ-дѣлѣї ам афлат фїє-карє мєрї пєдїчї а о-єспрїма. Ынѣла дїн ної а скрїє маї мѣлѣт

алтѣа маї пѣцин; ѣнѣа а аѣѣт в реме а
 т рече пре сѣѣт пана са маї мѣлте ворбе
 шї фрасе але лїмеїї, шї алтѣа маї пѣцине.
 Дїнтр'о а ддѣнаре регѣлатѣ а професорїлор
 се ампарт ідеїале, се десѣат, се аѣмѣреск.
 Шї ка сѣ фїе ачесте а ддѣнрї пе о сїсте-
 мѣ, кѣм сѣ се іа тоате елементеле лїме-
 єїї пе рѣнд шї дѣпе фелѣа лор сокогеск
 вѣ триба чеа д'ѣнтѣїѣ а професорїлор а
 а ддѣнрїале сале сѣ фїе черчетареа грѣматї-
 чїї. Антр'асфел де аѣкраре мѣлте пѣрцї
 се десѣѣршеск, шї ачєїа дїн професорї ка-
 рї, сѣѣ пентрѣ кѣ сѣнт маї нѣої сѣѣ пент-
 трѣ алте а нделетнїчїрї нѣ кѣноск а нкѣ
 грѣматїкѣ дѣпе кѣм кѣноскѣ алте грѣ-
 матїчї а лїмеїлор а н каре с'аѣ крескѣт, вор
 аѣеа прїлїѣ, фѣрѣ алтѣ остенеалѣ а н пар-
 те, а се фамїліарїѣа кѣ лїмеа, шї а нсѣшї
 маї тѣрѣїѣ а о шї аѣмїна кѣ кѣношїнцїале
 сале. Дѣпе ачєаста ар фї єїне сѣ се чї-
 теаскѣ а н а ддѣнрїале професорале тоате
 кѣрцїале ромѣнешї єїсерїчїшї шї профа-
 не, сѣ се компаре маї мѣлте єдїцїї дїн
 деосєїтєе вєакѣрї шї провїнцїї але Дачїї,
 орїн каре се ва вєдѣа пѣшїрєа прогрєїєѣ
 а лїмеїї сѣѣ а н а поїєрєа єї, кѣм шї класї-
 чїтѣцїале че а пѣтѣт пѣстра фїе каре про-
 вїнцїє а н парте. Фоїле пѣѣлїче дїн де-
 осєїтєеле провїнцїї вор фї асєменеа ѣна
 дїн чєле де кѣпєтєнїє чїтїрї а н ачесте а-
 ддѣнрї ка сѣ фїе тоцї професорїї а н шї-
 рѣа шї а н дрѣмѣа пасѣрїлор че фаче лї-
 тератѣрѣа ноастрѣ а н деосєїтєеле провїнцїї.
 Асєменеа а ддѣнрї шї сѣѣдїєрї сѣнт аша
 де тревѣїнцѣ, шї нїменї нѣ ле поате сїм-
 цї їмпортанца маї єїне ка дд. професорї,
 пентрѣ кѣ дѣмнеалор цїѣ маї єїне де кѣт
 орї чїне, кѣ нїчї а нтр'о царѣ нїменї нѣ
 се поате нѣмї а нѣѣѣѣтєор де о лїмеѣ
 сѣѣ а нтр'о лїмеѣ, фѣрѣ а кѣношїе грѣ-

матїка, шї аѣторїї ачєлїї лїмеїї, маї мѣлте
 шї маї пѣцин. Да ної кѣ кѣт кѣрцїале шї
 аѣторїї а кѣм ла а нчєпѣт не сѣнт маї пѣ-
 цїнї, рѣшїнеа ар фї маї маре кѣнд нѣ аї
 вом фї чїтїт шї сѣѣдїєт.

Чїтїрєа фоїлор пѣѣлїче ромѣнешї, маї
 вѣртос а чєлор лїтераре, єсте тревѣїнчїо-
 єѣ нѣ нѣмаї а нколєцїѣа дїн Бѣѣѣрїцїї, чї
 шї а н тоате школєле нормале дїн жѣдѣ-
 це. Ч. Вфорїє ва пѣтеа фаче ачєастѣ а н-
 лєснїрє длор професорї, а лї се трїмїте
 фоїле гратїс кїар шї дєла рєдакцїї кѣ мѣл-
 цѣмїрєа дд. Рєдакторї, пентрѣ кѣ ромѣнїї
 а н деовѣе нѣ сѣнт їнтерєсацї, шї маї
 вѣртос маї тоате фоїле ромѣнешї нѣ сѣнт
 а нтемеїате пе ѣн скоп де кѣшїг, чї пент-
 трѣ а а нпѣртѣшї обѣїї дѣпе пѣтїнцѣ че-
 ле сѣнѣтосєе.

дд. Професорї сїмт маї мѣлте тревѣї-
 їнца чїтїрєї ѣнор асєменеа фої пе каре,
 пентрѣ лїпєа мїжлоачєлор пєкѣнїаре, нѣ ле
 пот доеѣндї. Домнеалор сїнгѣрї кѣноскѣ
 кѣт єсте де непотрїєїт аѣкѣрѣ, ка тоатѣ
 аѣмеа чєєаалтѣ сѣ цїє, че пасѣрї
 фаче лїтератѣрѣа ноастрѣ шї корпѣа про-
 фесорала сѣ аѣѣѣ дєла а лїцїї чєєа че ар тре-
 бѣї сѣ снѣїє єл алтора. Ачєаста нѣ о
 зїѣ дєла мїне ка сѣ вїє кѣ пѣрѣрє де рѣѣ,
 чї а нсѣшї дїн гѣрѣ аѣмнеалор ам аѣзїт'о
 плѣнѣнѣдѣсе.

Кѣрцїале, кѣрєѣрїале шї рѣндѣїала, а нѣѣ-
 цѣтѣрїлор че се вор а нтрѣдѣѣе а н шко-
 ле, вор фї асєменеа обѣѣтѣа сфатѣрїлор
 професорале.

Тоате пѣрєрїле ачєстєа, домнѣа мѣѣ,
 шї асѣпра сїстємїї тревѣтєе а школєлор,
 шї асѣпра а нтрѣдѣѣєрїї ѣнєї алтєї, шї а-
 сѣпра орї че с'а ворєїт пѣнѣ а кѣм, пот
 сѣ фїе шї єѣне шї рєлє, де лєпѣдѣт шї
 де прїїмїт. Шї дака вор фї ѣнєлє єѣне,

АТЪНЧІ СЕ ВОР ПЪТЕА ПЪНЕ АН АЪКРАРЕ ШІ СЪ АДАЪКЪ ФОЛОС КЪНА, ДЪПЕ КЪМ АМ ЗІС, ВОМ АНЧЕПЕ КЪ ДІН АДИНСЪА КЪ ТОЦІ ШІ СЪТЪПЪНІРЕА, ШІ ОБЩЕАСКА АДЪНАРЕ, ШІ В-ФОРІА, ШІ ПРОФЕСОРІІ А СЕ СОКОТІ КЪ СЪТЪРЪІРЕ ЛА АДЕВЪРАТЕЛЕ НОАСТРЕ ТРЕВЪІНЦЕ МОРАЛЕ, КА СЪ АНТОКМІМ ШКОАЛЕ ПЕ ПОТРІВА АЧЕСТОР ТРЕВЪІНЦЕ, ІАР НЪ КОПІІНД РЕГЪЛАМЕНТЕ СЪТЪІНЕ. ДАКА СКОПЪА ЧЕЛ ДЕ ОБЩЕ ВА ФІ КА ШКОАЛЕЛЕ СЪ ФАКЪ КЪ АДЕВЪРАТ СПОР, ІАР НЪ КА СЪ АБЕМ ПРОФОРМЪ ШКОАЛЕ, ШІ ФАКЪ-СЕ ЧЕ СЕ ВА ФАЧЕ, САЪ КА СЪ АБЕМ ШКОАЛЕ, АНСЪ СЪ СЕ ЗЪКОВОАСКЪ АНТИНДЕРЕА АНВЪМЪТЪРЕІ; АТЪНЧІ АНЪАДАР ОРІ ЧЕ КІВЪІРЕ, АНЪАДАР ОРІ ЧЕ МЪН-КЪ, ШІ АНЪАДАР ШІ АЧЕАСТЪ МІКЪ ОСТЕНЕАЛЕ А МЕА. ДЕ АЧЕА АН ПРІЧІНА АЧЕАСТА А'АМ АНДРЕПТАТ КЪТРЕ ДОМНІА ТА, ПЕНТРЪ ВЪ ВЪЗ КЪ АДЕВЪРАТ РЪВНА ФОЛОСІНЦЕІ, КЪ АДЕВЪРАТ НІЦЕ МЪСЪРІ ЧЕ АЦІНТЕАЪА ЛА ЪН СКОПЪ ВРЕДНІК ДЕ ЛАЪАЪ; ДЪПЕ ЧЕ АІ СЪТЪРЪІТ, КЪМ АМ ЗІС, А СЕ ФОРМА ПЕСТЕ 3000 ДЕ ШКОАЛЕ КОМЪНАЛЕ, АКЪМ ПРЕФАЧЕРІЛЕ ЧЕ ВЕІ А СЕ АНТРЪАДЪЧЕ АН СІСТЕМА АНВЪМЪТЪРЕІ, ЛЕ АДЪНІ ДЕЛА ТОТ ОМЪА ФЪРЪ ОСЕ-ВІРЕ

ПРІІМЕЩЕ, ДОМНЪА МЕЪ, РЕКЪНОЩІНЦА МЕА, ПЕНТРЪ ГРІЖА ЧЕ АІ ДЕСПРЕ ВІІТОРЪА ТЪТЪЛОР КОПІІЛОР, АНТРЕ КАРЕ СЕ КОПРІНА ШІ АІ МЕІ, ШІ АІЗНКА МЕА ЧІНСТІРЕ КЪ КАРЕ СЪНТ

АЛ ДОМНІЕІ ТАЛЕ

ПРЕА ПЛЕКАТЪ САЪГЪ.

1840 Aprilis 20.

I. ВЪІАД.

АДЕВЪРАТЪА ДОХТОР
ШІ ШАРЛАТАНЪА.

ВАНСЕВЪЛЕН ЪН ВЕСТІТ ДОКТОР ДЕ МЕДІ-

ЧІНЪ, КАРЕЛЕ ПРАКТИЪАСЕ ДЕ МАІ МЪЛЦІ АНІ АН ДОНДОН, МЪРГЪНА ОДАТЪ ПЕСТЕ О ПІАЦЪ ВЪЗЪ ПЕ ЪН ШАРЛАТАН *), КАРЕ РЪ-СТЪРНАТ АНТР'О КАЛЕАСКЪ ТРАЕЪ ДЕ ПАТРЪ КАІ АМФОКАЦІ ШІ ПЕТРЕЪТ ДЕ МАІ МЪЛЦІ ШЕРВЕІТОРІ ГАЛАНТ АМЪРЪКАЦІ, АШІ ВІНДЕА МЕДІЧІНА СА ЧЕА ЪНІВЕРСАЛЪ ЛА О МЪЛЦІМЕ ДЕ НОРОД.

ПОМЕНІТЪА ДОХТОР, АНТРЕВЪНА ПЕН-ТРЪ КВАРТІРЪА ШАРЛАТАНЪАЪІ, АІ ФЪКЪ ВІ-ЗІТЪ ШІ ІНТРЪНА АН КАБІНЕТ АІ ЗІСЕ:

„МАІ МІАР ВЕІНІ А КРЕДЕ, КЪМЪА НОІ НЪ-АМ МАІ ВЪЗЪТ АНКЪ, ДАР НЪ'МІ АДЪК А-МІНТЕ ЪНДЕ ШІ КЪНА.“

„АІ ТОАТЪ ДРЕПТАТЕА ДОМНЪАЕ,“ РЕ-СПЪНСЕ ШАРЛАТАНЪА, „ЕЪ ДЕСПРЕ АЧЕА АЦІ ПОЧЪ МАІ МЪЛТЕ СПЪНЕ.“ ВЪ АМ ФОСТ МАІ МЪЛЦІ АНІ ШЕРВЕІТОРІЪ ЛА ДЕДІ ВЪЛЕР, ПЕ КАРЕ ДОМНІАТА О ВІЗІТАІ АДЕСВОРІ.“ „ДАР“ АІ ЗІСЕ ДОХТОРЪА, КЪМ ЕСТЕ КЪ ПЪТІНЦЪ, КА ДЪМНІАТА ФЪРЪ ЕДЪКАЦІЕ ШІ ФЪРЪ КЪ-НОЩІНЦЪ ДЕ МЕДІЧІНЪ СЪ ПРАКТИЪЕЪІ КА ДОХ-ТОР ШІ АН ВРЕМЕ АША СКЪРТЪ ФЪСЕШІ АН СТАРЕ АЦІ АДЪНА АТЪТА АБЕРЕ? ВЪ СЪНТ АКЪМА АНІ ПАТРЪЪЧІ, ДЕ КЪНА МЪ ДЕСПРІНА КЪ МЕДІЧІНА, АНКЪТ СОКОТЕСК НЪ ФЪРЪ ЧІНСТЕ, ШІ ТОТЪШ Н'АВЪІЪ НОРОКЪА АЪМІ-ТАЛЕ.“

„МАІ НАІНТЕ ДЕ А'ЦІ РЕСПЪНДЕ ЛА АН-ТРЕВАРЕ,“ АНТОАРЕ ШАРЛАТАНЪА, ДЪ'МІ ВОІЕ А'ЦІ ПЪНЕ АЛТА. ДЪМНІАТА ДОМНЪАЕ ДОКТОР 'АЪКЪІЕЩІ АНТР'ЪНА ДІН ЧЕЛЕ МАІ СГОМОТОАСЕ ВЪЦІ АЛЕ ДОНДОНЪАЪІ, КЪЦІ

*) СЕ КЪВІНЕ А ЦІ, КЪМЪА ЕНГЛЕЪІІ КЪ ТОАТЪ ТРЪФІА ЛОР НАЦІОНАЛЪ, МЕДІЧІНА О АЪ ПЪНЪ АКЪМА РЕГЪЛАТЪ КАМ РЪЪ; А-АКЪ, АНШЕАЪТОРІІ НЪ ПРЕА СЪНТ КОН-ТЕНІЦІ.

ОАМЕНІ ВОР ФІ ТРЕКЖНД ПЕ ТОАТЪ ЗІОА ПЕ ДІН НАІНТЕА КВАРТИРЪЛАЇ ДЪМИТАЛЕ?"

„Ачеста есте кѣ аневоіе а хотърж, ан-сз мѣ се паре кѣ вор фѣ трекжнд ка ла о мѣ.“

„Шѣ кжцѣ вор фѣ дѣнтр'ачеція, карѣ сз айвз мѣнтеа сзхнзтоасз антреагъ? Дар сз мз анцелелѣї домнѣле дохтор, оаменѣ кѣ мѣнтеа сзхнзтоасз нестрикатъ?“

„Чѣне шѣе, чѣл мѣлат о сѣтз.“

„Вѣзѣ Дале доктор, ачеста есте респѣн-сѣла ла антребаре; ачѣї о сѣтз сжнт оа-менѣї карѣї те пофтек пе дѣта, чѣїлаацѣї сжнт аї мѣї.“

КОНДИЦІЕ ДЕ МЪРІТАТ.

О фетѣцз фрѣмоасз фѣарте шѣ саргѣ-сіоса фѣарте мѣрѣндѣї пѣрѣнцѣї, ремасз сѣнт епѣтропѣе. Ан сѣкѣртз време ѣа беде, кѣмкз епѣтропѣї аї пѣн ла рѣзѣко чѣл маї маре парте а ансѣмнепоарелор а-верѣї ремасе ѣнеї нзѣкѣтѣї фѣїче де ла пѣ-рѣнцѣї. Коїторѣї де бѣне сѣзѣтѣїеа пе фрѣ-моаса, сз се мѣрѣте, ка прѣн ачѣаста сз'шѣї смѣлагъ аверѣа дѣн гѣареле прѣдѣкторѣлор. Ансз ініма еї де шѣї ан вѣрѣтз де шѣї-спрезѣче анѣї шѣї жѣмѣтате, нѣ вреа а цѣї анкз нѣчѣї де ѣн фелѣїѣ де фермѣк ала амор-ѣлаѣї. Кѣ тоате ачѣестеа, треї пѣцѣторѣї ісе амѣзѣцѣїшарз деодатъ. Се деа корѣ-цѣ гоалз ла тоцѣї? Нѣ; чѣї доаз кондѣ-цѣїї сз хотъраскз антре аморѣла лор шѣї антре капрѣцѣла дѣмнеаїї.

Татзла мѣї зѣїе ѣа, мѣїаї лѣсат 10,400

ГАЛБЕНІ АМПЪРЪТЕШІ. Ачѣїа с'аї дѣт пе треї облігѣцѣїї кѣ асеменеа камѣтз. Тер-мінѣла облігѣцѣїї чѣїї дѣнтѣїї есе ла 5. анѣї шѣї мѣсе пазѣтѣше капѣла банѣлор ампреѣнз кѣ камѣта 8484 галбенѣї, термінѣла облі-гѣцѣїї адоа есе ла 5 анѣї шѣї амѣї ааѣк е-пѣтропѣїї деаа дѣторнѣк 3527 шѣї $\frac{1}{10}$ гал-бенѣї; атрѣїа облігѣцѣїе есе ла 4 анѣї шѣї амѣї ааѣ 1090 шѣї $\frac{11}{25}$ галбенѣї. Дѣкѣцѣї галбенѣї ѣра фѣїшекаре облігѣцѣїе деосебѣї? Кѣт ѣра процѣнтѣла пе кѣте ѣн ан шѣї оа-ре епѣтропѣїї аї фѣост кѣ дрептате кѣтрз мѣне?

2. Мѣїаї рѣмас треї вѣсе де метал. Чѣл дѣнтѣїїѣї е лѣкрат дѣн 4 лоцѣї де аѣр, дѣн 8 лоцѣї де арѣїнт шѣї дѣн 16 лоцѣї де арамз; ала доїлеа е лѣкрат дѣн 6 лоцѣї аѣр, 18 арѣїнт, 12 арамз; ала треїлеа дѣн 20 лоцѣї аѣр, 10 арѣїнт 30 арамз. Мѣї-е'мѣї вѣне сз ле сѣзѣржм пе тоате шѣї се фѣк дѣн трѣнсееле аате вѣсе антѣрѣї кѣре сз фѣїе 8 лоцѣї аѣр, 12 арѣїнт, 18 арамз. Кѣцѣї лоцѣї сз іаѣї спре ачѣест сѣфѣршѣїт дѣн вѣсѣла дѣнтѣїїѣї, кѣцѣї сз іаѣї дѣн ала доїлеа шѣї кѣцѣї дѣн ала треїлеа?

Мѣїна мѣа, адоасз фрѣмоаса, атѣрнѣз деаа дѣслегареа ачѣестор доаз антребѣрѣї. Вѣї нѣ алег, чѣї ачѣела кѣре ле ѣа дѣслѣга, мз ѣа шѣї доѣнѣдѣї.

Дѣн Гѣте.

Рѣтзчѣїреа сѣтз кѣтрз адеѣзѣр, ка сом-нѣла кѣтрз дѣщѣнтаре. Вѣї ам ѣзгат де самѣ, кѣмкз омѣла сѣзѣпѣт де грѣшалз се антѣоарче оарѣшѣжм ка анноїт іарз кѣ-трз адеѣзѣр.